

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 22. junija 2016*

„Predhodno odločanje — Zračni promet — Uredba (ES) št. 261/2004 — Člena 2(f) in 10(2) — Delno povračilo cene vozovnice v primeru slabše namestitve potnika na letu — Pojma ‚vozovnica‘ in ‚cena vozovnice‘ — Izračun povračila, dolgovanega potniku“

V zadevi C-255/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Amtsgericht Düsseldorf (okrajno sodišče Düsseldorf, Nemčija) z odločbo z dne 30. aprila 2015, ki je prispela na Sodišče 29. maja 2015, v postopku

Steeff Mennens

proti

Emirates Direktion für Deutschland,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi: L. Bay Larsen, predsednik senata, D. Šváby, J. Malenovský (poročevalec), M. Safjan in M. Vilaras, sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— Mennens sam zase,

— za Emirates Direktion für Deutschland: U. Stepler, odvetnik,

— za italijansko vlado: G. Palmieri, agentka, ob sodelovanju C. Colelli in de F. Di Matteo, avvocati dello Stato,

— za Evropsko komisijo: W. Mölls, K.P. Wojcik in N. Yerrell, agenti,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

* Jezik postopka: nemščina.

izreka naslednjo:

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 2(f) in 10(2) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 8, str. 10).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med S. Mennensom in družbo Emirates Direktion für Deutschland (v nadaljevanju: Emirates) zaradi zahteve za delno povračilo cene vozovnice zaradi slabše namestitve.

Pravni okvir

- 3 V uvodnih izjavah 1, 2 in 4 Uredbe št. 261/2004 je navedeno:
  - „(1) Ukrepanje Skupnosti na področju zračnega prevoza mora med drugim zagotavljati visoko raven varstva potnikov. Poleg tega je treba na splošno v celoti upoštevati zahteve o varstvu potrošnikov.
  - (2) Zavrnitev vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov povzročajo potnikom velike težave in nevšečnosti.
  - [...]
  - (4) Zato mora Skupnost zvišati standarde varstva, ki jih določa navedena uredba, da okrepi pravice potnikov in zagotovi letalskim prevoznikom delovanje na liberaliziranem trgu pod usklajenimi pogoji.“
- 4 Člen 2 te uredbe, naslovljen „Opredelitve pojmov“, določa, da v tej uredbi:
  - „(f) ‚vozovnica‘ pomeni veljavni dokument, ki daje pravico do prevoza, ali enakovredni dokument v nematerialni obliki, vključno v elektronski obliki, ki ga izda ali potrdi letalski prevoznik ali njegov pooblaščen posrednik“.
- 5 Člen 8 navedene uredbe, naslovljen „Pravica do povračila stroškov ali spremembe poti“, določa:

„Pri sklicevanju na ta člen se potnikom ponudi izbira med:

  - (a)
    - povračilom stroškov v roku sedmih dni na način iz člena 7(3) v višini polne cene vozovnice, po kateri je bila kupljena, za tisti del ali tiste dele poti, ki niso bili opravljeni[,] in za tisti del ali tiste dele poti, ki so bili že opravljeni, če let ne služi več namenu glede na potnikov prvotni potovalni načrt, in v tem primeru skupaj s
    - povratnim letom na izhodiščno mesto odhoda takoj, ko je mogoče;

[...]“

- 6 Člen 10 navedene uredbe, naslovljen „Boljša ali slabša namestitvev“, v drugem odstavku določa:
- „Če dejanski prevoznik namesti potnika v nižjem razredu, kakor ga zagotavlja njegova vozovnica, tedaj v sedmih dneh in na način iz člena 7(3) povrne stroške v višini:
- (a) 30 % cene vozovnice za vse lete do vključno 1.500 kilometrov; ali
  - (b) 50 % cene vozovnice za vse lete znotraj Skupnosti nad 1.500 kilometrov, razen letov med evropskim ozemljem držav članic in francoskimi čezmorskimi departmaji, in za vse druge lete med 1.500 in 3.500 kilometri; ali
  - (c) 75 % cene vozovnice za vse lete, ki niso zajeti v točkah (a) ali (b), vključno za lete med evropskim ozemljem držav članic in francoskimi čezmorskimi departmaji.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 7 S. Mennens je enotno in skupaj rezerviral in kupil vozovnico za celoto letov, ki jih upravlja družba Emirates. Ti leti so povezovali Düsseldorf (Nemčija) z Dubajem (Združeni arabski emirati) v noči s 26. na 27. julij 2013, Dubaj s Tokiom (Japonska) 29. julija 2013, Singapur (Singapur) z Dubajem v noči s 23. na 24. avgust 2013 in Dubaj s Frankfurtom (Nemčija) 24. avgusta 2013. Leti, ki povezujejo Düsseldorf, Dubaj in Tokio, bi morali biti opravljeni v prvem razredu, leti, ki povezujejo Singapur, Dubaj in Frankfurt, pa v poslovnem razredu. Na vozovnici so bili ločeno navedeni „prevoznina“ vseh letov, ki jih je kupil S. Mennens, in sicer 2.371,00 EUR, različni „davki in pristojbine“, povezani z njimi, in „seštevek“ teh elementov v višini 2.471,92 EUR, ni pa bila navedena ločena cena vsakega od zadevnih letov.
- 8 Ker je družba Emirates S. Mennensa na letu iz Düsseldorfa v Dubaj premestila iz prvega razreda v poslovni razred, je ta na podlagi člena 10(2)(c) Uredbe št. 261/2004 od nje zahteval povračilo zneska 1.853,94 EUR, kar ustreza 75 % cene njegove vozovnice, vključno z davki in pristojbinami. Družba Emirates je S. Mennensu na podlagi te zahteve povrnila znesek 376,00 EUR.
- 9 Družba Emirates je v okviru spora z S. Mennensom pri Amtsgericht Düsseldorf (okrajno sodišče Düsseldorf, Nemčija) v bistvu na eni strani trdila, da se v primeru, ko je z vozovnico mogoče opraviti skupek letov in je samo na enem od teh letov ali delu leta prišlo do slabše namestitve, odstotek, na podlagi katerega se izračuna povračilo, iz člena 10(2)(c) Uredbe št. 261/2004 ne pomnoži s ceno celotne vozovnice, ampak s ceno zadevnega leta ali dela leta. Na drugi strani trdi, da se ta odstotek ne pomnoži s ceno, ki vključuje davke in pristojbine, navedenega leta, ampak z njegovo ceno brez davkov.
- 10 Predložitveno sodišče meni, da je rešitev tega vidika spora odvisna od razlage člena 2(f) v povezavi s členom 10(2)(c) Uredbe št. 261/2004.
- 11 V teh okoliščinah je Amtsgericht Düsseldorf (okrajno sodišče Düsseldorf) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo naslednja vprašanja:
- „1. Ali je treba člen 10(2) v povezavi s členom 2(f) Uredbe (ES) št. 261/2004 razlagati tako, da pomeni ‚vozovnica‘ dokument, na podlagi katerega ima potnik (tudi) pravico do prevoza na tistem letu, na katerem je bil nameščen slabše, ne glede na to, ali so na tem dokumentu zapisani še nadaljnji leti, kot so vmesni leti ali leti nazaj v izhodiščni kraj?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali je treba člen 10(2) v povezavi s členom 2(f) Uredbe (ES) št. 261/2004 nadalje razlagati tako, da pomeni ‚cena vozovnice‘ tisti znesek, ki ga je potnik plačal za vse lete, zapisane na vozovnici, čeprav je do slabše namestitve prišlo le na enem od letov?

Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen, ali je treba znesek, ki je osnova za povrnitev v skladu s členom 10(2) Uredbe (ES) št. 261/2004, ugotavljati tako, da je odločilna cena, ki jo je letalska družba objavila za prevoz v rezerviranem razredu na delu leta, na katerem je prišlo do slabše namestitve, ali da se izračuna količnik med razdaljo dela leta, na katerem je prišlo do slabše namestitve, in razdaljo celotne letalske poti ter se ga pomnoži s celotno ceno leta?

3. Ali je treba člen 10(2) Uredbe št. 261/2004 nadalje razlagati tako, da pomeni ‚cena vozovnice‘ le ceno samega leta brez davkov in pristojbin?“

Pristojnost Sodišča

- 12 Družba Emirates izpodbija pristojnost Sodišča za odgovor na predlog za predhodno odločanje, pri čemer trdi, da predložitveno sodišče samo ni pristojno za obravnavo postopka v glavni stvari.
- 13 V zvezi s tem je treba poudariti, da domnevna nepristojnost predložitvenega sodišča ne vpliva na pristojnost Sodišča.
- 14 Predložitveno sodišče s svojim predlogom Sodišču namreč predlaga, naj predhodno poda razlago Uredbe št. 261/2004. Ker je navedena uredba akt institucij Evropske unije, je Sodišče v skladu s členom 267, prvi odstavek, PDEU za odločanje o navedenem predlogu očitno pristojno.
- 15 Poleg tega je iz spisa razvidno, da je razlaga, za katero je zaproseno Sodišče, nujna za to, da lahko predložitveno sodišče v postopku v glavni stvari izda sodbo. V teh okoliščinah Sodišče glede na razdelitev nalog med Sodiščem in nacionalnimi sodišči ni pristojno niti preučiti, ali je bila odločba, o kateri presoja, sprejeta v skladu z nacionalnimi predpisi o organiziranosti in postopku (sodba z dne 23. novembra 2006, *Asnef-Equifax in Administración del Estado*, C-238/05, EU:C:2006:734, točka 14 in navedena sodna praksa), in zato niti zavrnil predlog za sprejetje predhodne odločbe.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

- 16 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 10(2) v povezavi s členom 2(f) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da je v primeru slabše namestitve potnika na letu:
  - vozovnica, ki se upošteva za določitev povračila, ki je iz tega naslova dolgovano zadevnemu potniku, dokument, na podlagi katerega ima ta pravico do prevoza s tem letom, čeprav so na takem dokumentu zapisani tudi drugi leti, in
  - cena, ki se upošteva za določitev tega povračila, znesek, ki ga je potnik plačal za vse lete, zapisane na vozovnici, ali cena, ki jo je letalski prevoznik objavil za ta let v razredu, iz katerega je bil potnik premeščen v nižji razred, ali del cene vozovnice, ki ustreza količniku med razdaljo zadevnega leta in razdaljo celotne poti prevoza, do katerega je upravičen potnik.
- 17 V zvezi s tem člen 10(2)(a) in (c) Uredbe št. 261/2004 določa, da mora dejanski prevoznik, če potnika namesti v razred, nižji od tistega, za katerega je bila kupljena vozovnica, temu potniku povrniti del cene vozovnice, ki se določi med drugim na podlagi razdalje zadevnih letov.
- 18 Ta določba torej povezuje pojma „vozovnica“ in „let“.

- 19 Pojem „vozovnica“ je v členu 2(f) Uredbe št. 261/2004 opredeljen kot veljavni dokument, ki daje pravico do prevoza, ali enakovredni dokument v nematerialni obliki, ki ga izda ali potrdi letalski prevoznik ali njegov pooblaščen posrednik.
- 20 Pojem „let“ pa v Uredbi št. 261/2004 ni opredeljen. Vendar je iz ustaljene sodne prakse razvidno, da let sestavlja en letalski prevoz, ki je tako na neki način „enota“ tega prevoza, ki ga izvede letalski prevoznik, ki določi svojo pot (sodbi z dne 10. julija 2008, Emirates Airlines, C-173/07, EU:C:2008:400, točka 40, in z dne 13. oktobra 2011, Sousa Rodríguez in drugi, C-83/10, EU:C:2011:652, točka 27).
- 21 Vozovnica je torej dokument, na podlagi katerega ima potnik pravico do prevoza, ki lahko, odvisno od primera, zajema enega ali več letov.
- 22 Vsak od teh letov, ki pomeni enoto prevoza, se načeloma opravi v skladu s pogoji, določenimi med potnikom in letalskim prevoznikom. Med temi pogoji je med drugim namestitev navedenega potnika v določen razred, kakor ga zagotavlja njegova vozovnica, če se uporabi izraz iz člena 10(2) Uredbe št. 261/2004.
- 23 Potnik je na podlagi svoje vozovnice tako med drugim upravičen do prevoza na enem ali več določenih letih, pri čemer mora biti na vsakem od teh letov nameščen v ustrezen razred.
- 24 Če letalski prevoznik potnika na zadevnem letu namesti v razred, nižji od tistega, za katerega je bila kupljena njegova vozovnica, navedeni potnik na zadevnem letu torej ne more koristiti storitve, ki je bila določena kot protidajatev za plačano ceno. Ta slabša namestitev pa ne vpliva na storitve, določene za druge lete, do katerih je navedeni potnik glede na okoliščine primera upravičen na podlagi vozovnice.
- 25 Člen 10(2) Uredbe št. 261/2004 se zato za te druge lete ne uporabi.
- 26 Ta analiza je podprta s ciljem, ki mu sledi Uredba št. 261/2004, ki, kot to izhaja iz njenih uvodnih izjav 1, 2 in 4, zagotavlja visoko raven varstva potnikov in potrošnikov s tem, da krepi njihove pravice v nekaterih okoliščinah, ki povzročajo velike težave in nevšečnosti, in s tem, da te takoj in standardizirano sanira (glej v tem smislu sodbo z dne 10. januarja 2006, IATA in ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, točka 82).
- 27 Kadar letalski prevoznik v okoliščinah, kot so te iz postopka v glavni stvari, potnika na zadevnem letu namesti v razred, nižji od tistega, za katerega je bila kupljena vozovnica, nevšečnost temu potniku namreč nastane, ker ta na tem letu ne more uživati udobja razreda, ki je naveden na njegovi vozovnici.
- 28 Ugotoviti je torej treba, da je namen člena 10(2) Uredbe št. 261/2004 povračilo za natančno določeno nevšečnost, ki je povezana z zadevnim letom, ne pa s celotnim prevozom potnika.
- 29 Za povračilo, določeno v tej določbi, je zato treba upoštevati ceno leta, na katerem je bil navedeni potnik slabše nameščen, ne pa cene celotnega prevoza, do katerega je ta upravičen na podlagi vozovnice.
- 30 Pri tem se je treba, če je na vozovnici navedena le cena celotnega prevoza potnika in če na njej torej med drugim ni navedena ceno leta, na katerem je prišlo do slabše namestitve, opreti na del cene te vozovnice, ki ustreza količniku med razdaljo zadevnega leta in razdaljo celotne poti prevoza, do katerega je upravičen potnik.
- 31 Ker se slabša namestitev potnika nanaša le na del njegovega prevoza, ki ustreza upoštevni razdalji, ta metoda namreč omogoča, da je povračilo, ki ga prejme ta potnik, sorazmerno z delom njegovega prevoza, med katerim mu je zaradi take slabše namestitve nastala nevšečnost.

32 Glede na vse zgornje preudarke je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 10(2) v povezavi s členom 2(f) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da je, če je potnik na letu slabše nameščen, cena, ki se upošteva za določitev povračila, dolgovanega zadevnemu potniku, cena leta, na katerem je bil ta slabše nameščen, razen če taka cena ni navedena na vozovnici, na podlagi katere ima pravico do prevoza s tem letom, pri čemer se je treba v takem primeru opreti na del cene vozovnice, ki ustreza količniku med razdaljo navedenega leta in razdaljo celotne poti prevoza, do katerega je upravičen potnik.

Tretje vprašanje

33 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 10(2) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da če je potnik na letu slabše nameščen, je cena vozovnice, ki se upošteva za določitev povračila, dolgovanega temu potniku, zgolj cena leta brez davkov in pristojbin.

34 V zvezi s tem se člen 10(2)(a) in (b) Uredbe št. 261/2004 brez dodatnih pojasnil sklicuje na „ceno vozovnice“, ki je, kot izhaja iz odgovora na drugo postavljeno vprašanje, cena leta, na katerem je bil zadevni potnik slabše nameščen.

35 Ni sporno, da ta cena med drugim vključuje različni komponenti, in sicer na eni strani „prevoznino“, ki jo letalski prevoznik uporabi za prevoz potnikov, ki so kupili vozovnico, in na drugi strani davke in pristojbine, ki jih v zvezi s tem prejme prevoznik.

36 Ti davki in pristojbine so neizogibni del končne cene, ki jo potnik plača za storitev, ki jo ponudi letalski prevoznik (glej po analogiji sodbi z dne 19. julija 2012, ebookers.com Deutschland, C-112/11, EU:C:2012:487, točka 14, in z dne 18. septembra 2014, Vueling Airlines, C-487/12, EU:C:2014:2232, točka 36).

37 Pri tem iz dela povedi, ki je krovni uvod točk od (a) do (c) drugega odstavka člena 10 Uredbe št. 261/2004, izhaja, da mora dejanski prevoznik, če potnika namesti v razredu, nižjem od tistega, za katerega je bila kupljena vozovnica, temu potniku povrniti del cene vozovnice na način, določen v teh točkah od (a) do (c).

38 V tem delu povedi je implicitno poudarjena odgovornost dejanskega letalskega prevoznika za slabšo namestitev v smislu, da je zgolj on kot subjekt, ki izvede zadevni let, v smislu sodne prakse, navedene v točki 20 te sodbe, odgovoren za odločitev, da potnika v nasprotju s tem, kar je bilo dogovorjeno z zadevno osebo in kar je ta kupila, namesti v razred, nižji od tistega, navedenega na vozovnici.

39 Člen 10(2) Uredbe št. 261/2004 je zato treba v celoti razlagati tako, da za določitev povračila, dolgovanega potniku, ni mogoče upoštevati sestavnih delov cene leta, kot so davki in pristojbine, če ti, čeprav se nanašajo na navedeni let, z njim niso neločljivo povezani.

40 Ta ugotovitev je podprta s ciljem, ki mu sledi člen 10(2) Uredbe št. 261/2004, ki je, kot je bilo navedeno v točkah od 26 do 28 te sodbe, pavšalno povračilo za nevšečnost, nastalo zaradi zmanjšanja udobja, povezanega s slabšo namestitvijo, ki jo opravi letalski prevoznik, na celotni razdalji in med celotnim zadevnim letom.

41 Glede na tak cilj namreč ni mogoče šteti, da je ta uredba pravna podlaga, ki omogoča naložitev povračila, pa čeprav delnega in pavšalnega, sestavnih delov cene, katerih niti izterljivost niti višina nista povezani s to neprijetnostjo in, posledično, z izvedbo zadevnega leta.

42 Naloga predložitvenega sodišča je, da ugotovi, ali zadevni davki in pristojbine v postopku v glavni stvari ustrezajo tem zahtevam.

- 43 V teh okoliščinah je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 10(2) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da je cena vozovnice, ki jo je treba upoštevati za določitev povračila, dolgovanega potniku v primeru slabše namestitve, zgolj cena leta brez davkov in pristojbin, navedenih na tej vozovnici, pod pogojem, da njihova izterljivost in višina nista odvisni od razreda, za katerega je bila navedena vozovnica kupljena.

Stroški

- 44 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

1. Člen 10(2) v povezavi s členom 2(f) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 je treba razlagati tako, da če je potnik na letu slabše nameščen, je cena, ki se upošteva za določitev povračila, dolgovanega zadevnemu potniku, cena leta, na katerem je bil ta slabše nameščen, razen če taka cena ni navedena na vozovnici, na podlagi katere ima pravico do prevoza s tem letom, pri čemer se je treba v takem primeru opreti na del cene vozovnice, ki ustreza količniku med razdaljo navedenega leta in razdaljo celotne poti prevoza, do katerega je upravičen potnik.
2. Člen 10(2) Uredbe (ES) št. 261/2004 je treba razlagati tako, da je cena vozovnice, ki jo je treba upoštevati za določitev povračila, dolgovanega potniku v primeru slabše namestitve, zgolj cena leta brez davkov in pristojbin, navedenih na tej vozovnici, pod pogojem, da njihova izterljivost in višina nista odvisni od razreda, za katerega je bila navedena vozovnica kupljena.

Podpisi